

Nr 139.

Godkänd av första kammaren den 16 maj 1916
» » andra kammaren den 16 maj 1916.

*Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av dels
Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om
skyddskoppypmpning, dels Kungl. Maj:ts proposition med
förslag till lag om ändrad lydelse av 127 och 128 §§
i strafflagen för krigsmakten den 23 oktober 1914, dels
ock åtta med anledning av förstnämnda proposition
väckta motioner.*

(Lagutskottets utlåtande nr 22 och memorial nr 33).

Till Konungen.

Genom den 1 februari 1916 dagtecknade propositioner, nr 32 och 33, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionerna bilagda, i statsrådet samt, vad sistnämnda proposition beträffar, jämväl i lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionerna fogade förslag till

1:o) lag om skyddskoppypmpning, och

2:o) lag om ändrad lydelse av 127 och 128 §§ i strafflagen för krigsmakten den 23 oktober 1914.

Det genom propositionen nr 32 framlagda förslaget till lag om skyddskoppypmpning har icke kunnat av riksdagen i oförändrat skick godkännas, utan har riksdagen i anledning av nämnda proposition ävensom i ärendet väckta motioner för sin del antagit lag om skyddskoppypmpning av den lydelse här nedan angives.

Bihang till riksdagens protokoll 1916. 14 saml. 52 häft. (Nr 139—142.) 1

Eders Kungl. Maj:ts genom propositionen nr 33 framlagda förslag till lag om ändrad lydelse av 127 och 128 §§ i strafflagen för krigsmakten den 23 oktober 1914 har av riksdagen bifallits.

Den av riksdagen alltså i anledning av propositionen nr 32 för dess del antagna lagen om skyddskoppypmpning införes här som följer.

Lag om skyddskoppypmpning.

Med upphävande av nådiga reglementet för skyddskoppypmpningen i riket den 29 september 1853 ävensom av övriga mot vad här nedan stadgas stridande föreskrifter förordnas som följer:

Om ympningsplikt.

1 §.

Till förekommande av smittkoppsjukdom och sådan sjukdoms spridning är envar pliktig att, i enlighet med vad i denna lag stadgas, undergå ympning med skyddskoppor (vaccination eller revaccination).

2 §.

Barn skall undergå skyddskoppypmpning senast under det kalenderår, då det fyller sex år.

3 §.

Oberoende av skyddskoppypmpning, som äger rum enligt 2 §, åligger ympningsplikt:

a) dem, som börja fullgöra tjänstgöring på grund av fast anställning bland manskapet vid hären eller marinen;

b) värnpliktiga, som börja första tjänstgöring under fredstid för sin utbildning;

c) värnpliktiga, som inkallas till tjänstgöring för rikets försvar, om och i den omfattning Konungen prövar nödigt påbjuda ympning;

d) utländska jordbruksarbetare eller andra utlänningar, som inkomma i riket för att söka arbetsanställning, därest hälsovårdsmyndigheten å den ort, dit de inkommit eller där de vinna anställning, finner

anledning befara, att smittkoppsjukdom genom dem kan införas i riket, och därför förordnar om deras ympande; samt

e) den, som intages å tvångsarbetsanstalt.

4 §.

Vid inträffad eller hotande smittkoppsepidemi må ympningsplikt påbjudas i den omfattning, som finnes erforderlig.

Beslut därom meddelas av Konungens befallningshafvande på framställning av vederbörande tjänsteläkare eller hälsovårdsmyndighet. I beslutet skola noggrannt angivas tid och område för ympningsplikten samt dess omfattning i övrigt.

För truppförband eller del därav eller för flottans station eller för flottavdelning meddelas beslut, varom här är fråga, av vederbörande chef.

5 §.

1 mom. Ympningsplikt enligt denna lag föreligger icke beträffande den, som förut haft smittkoppor eller som tre gånger eller någon gång efter början av de närmast föregående fem kalenderåren här i riket undergått vederbörlig skyddskoppympning.

2 mom. Från skyddskoppympning skall den undantagas, som vederbörande ympare å ympnings- eller besiktningsmöte eller eljest vid av honom företagen undersökning finner till följd av sjukdom eller sjukdomsanlag eller allmän svaghet kunna komma att erhålla men av ympningen eller beträffande vilken i sådant hänseende företes intyg av tjänsteläkare.

Undantagande från ympning gäller för ett år i sänder. Om efter nämnda tid ympningsplikt föreligger och förlängt undantagande från ympning sökes, skall undersökning ånyo ske eller nytt läkarintyg företes om förhållande, som förut nämnts.

Undantagande medges i fråga om ympningsplikt enligt 3 § a), b) eller c) eller 4 § tredje stycket av vederbörande chef, i fråga om ympningsplikt enligt 3 § e) av direktören för anstalten samt eljes av vederbörande ympare.

3 mom. Säger sig någon, som är ansvarig för barns befordran till ympning enligt 2 §, hysa farhåga för att ympningen skall för barnet medföra ohälsa, som ej är blott tillfällig, och måste det med hänsyn till av sökanden förebragta omständigheter antagas, att sådan far-

håga har sin grund i personlig erfarenhet om något fall av dylik ohälsa, som inträffat i samband med ympning av barn, må, i den ordning nedan sägs, barnet undantagas från ympning enligt nämnda §.

Den, som av nu nämnd anledning vill hava barn undantaget från ympning, göra skriftligen ansökning därom hos medicinalstyrelsen senast under det kalenderår, då barnet fyller 5 år. Innan ansökningen göres, åligger det sökanden att personligen inställa sig i Stockholm inför överståthållarämbetet, i annan stad inför magistraten och på landet hos kronofogden eller länsmannen i orten samt förebringa utredning angående skälen för sina betänkligheter mot ympningen. Protokoll skall föras över vad vid sökandens inställelse förekommit, och har sökanden att vid sin ansökning foga utdrag av detta protokoll.

Finner medicinalstyrelsen vid prövning av ansökning, som rätteligen skett, sådana skäl icke vara förebragta, att undantagande från ympning må meddelas, har styrelsen att underställa ärendet Kungl. Maj:ts prövning.

6 §.

Den, som icke förut haft smittkoppor och som ej heller tre gånger eller någon gång efter början av de närmast föregående fem kalenderåren här i riket undergått vederbörlig skyddskoppympning må icke

- a) inskrivas å sjömanshus;
- b) vinna anställning vid tullverket eller vid den allmänna sjukvården eller vid hälsopolis;
- c) efter avlagd medicine kandidatexamen börja tjänstgöring vid sjukvårdsanstalt; eller
- d) antagas till elev vid undervisningsanstalt för barnmorskor eller vid sjuksköterskekurs.

Om ympare.

7 §.

Skyddskoppympning må verkställas endast av den, som äger behörighet att utöva läkarkonsten.

Utan hinder av vad sålunda stadgats må dock, där möjlighet eljest saknas att på tillfredsställande sätt ordna ympning, som enligt 4 § påbjudits, till verkställande av sådan ympning kunna förordnas jämväl medicine kandidat, som undergått föreskriven kurs i skyddskoppympning.

8 §.

1 mom. Annan civil tjänsteläkare än förste provinsialläkare må icke, i vidare mån än medicinalstyrelsen efter förste provinsialläkarens hörande sådant medgivit, undandraga sig att vara ympare inom sitt tjänstgörings-distrikt eller huvudsakliga verksamhetsområde.

2 mom. Har efter ty i 1 mom. sägs civil tjänsteläkare erhållit befrielse från att vara ympare, förordnar medicinalstyrelsen efter förste provinsialläkarens hörande annan ympare för distriktet eller verksamhetsområdet eller del därav.

3 mom. För område, inom vilket skyddskoppypmpning enligt 4 § påbjudits, må på därom gjord framställning medicinalstyrelsen tillfälligt förordna ympare.

4 mom. Om förordnande av ympare, som i 2 och 3 mom. sägs, samt om den förordnades tjänstgöringsområde och tjänstgöringstid meddelar medicinalstyrelsen underrättelse till Konungens befallningshavande, tjänsteläkaren och hälsovårdsmyndigheten.

Om ympänne.

9 §.

1 mom. Skyddskoppypmpning skall ske med animalt ympänne (animal vaccin).

2 mom. Skulle ifråga om ympning, som påbjudits enligt 4 §, vid något tillfälle animal vaccin i tillräcklig mängd icke stå till buds, äger medicinalstyrelsen förordna, att ympning jämväl med humaniserat ympänne må äga rum under iakttagande av de försiktighetsmått, som styrelsen aktar nödigt föreskriva.

Sådan ympning må icke företagas utan särskilt medgivande av den ympningspliktige eller dennes målsman.

3 mom. Om tillhandahållande och försäljning av animal vaccin förordnar Konungen på framställning av medicinalstyrelsen.

Om skyddskoppypmpningens verkställande och anordnande.

10 §.

Föräldrar, förmyndare eller annan, som det åligger att hava vård om person, för vilken plikt att undergå ympning föreligger, svare för att denne befordras till föreskriven ympning.

11 §.

1 mom. Efter undergången ympning skall, för utrönande av dess resultat, den ympade besiktigas av vederbörande ympare, som äger här- för utsätta tid och plats; dock är den, som på grund av stadgandet i 4 § undergått ympning, befriad från sådan besiktning.

Föreligger för annan ort än stad, köping eller municipalsamhälle med egen tjänsteläkare behov att för besiktning, varom ovan sägs, anlita annan än vederbörande ympare, och är den sistnämnde legitimerad läkare, må efter hans medgivande sådan särskild besiktningsförrättare antagas av hälsovårdsmyndigheten.

Till särskild besiktningsförrättare må antagas endast den, som *under- gått föreskriven kurs i besiktning av skyddskoppympade*.

Särskild besiktningsförrättare skall om verkställd besiktning och dess resultat ofördröjligen insända bevis till ymparen.

2 mom. Visar sig vid besiktning, att skyddskoppympningen icke slagit an, skall ympningen upprepas sist inom ett år från den förra ympningen. Slår ympningen ej heller då an, anses vederbörlig skydds- koppympning ändock hava ägt rum.

3 mom. Det åligger ympare att, efter avslutad ympning, som av hälsovårdsmyndighet anordnats, för varje ympad person kostnadsfritt utfärda intyg, enligt av medicinalstyrelsen fastställt formulär, om ymp- ningen och dess resultat.

Har ympning ägt rum enligt 2 §, är ymparen dock icke pliktig att utan särskild begäran utfärda intyg, som nu sagts.

Vid ympning, som förrättas på grund av stadgandet i 3 § a), b) eller c) eller varom beslut meddelats enligt 4 § tredje stycket, skall anteckning om ympningen och dess resultat göras i den ympades in- skrivningsbok eller i däremot svarande bok.

12 §.

1 mom. I stad, köping eller municipalsamhälle med egen tjänste- läkare åligger det hälsovårdsmyndigheten att, efter ty lämpligast provas, anordna skyddskoppympning för allmänheten.

2 mom. Å landet i övrigt bör skyddskoppympningen i den omfatt- ning, som befinnes möjlig, företagas å ympnings- och besiktningsmöten.

Plan för dylika möten uppgöres av hälsovårdsmyndigheten i samråd med vederbörande ympare och underställes, när ymparen är civil tjänste- läkare, förste provinsialläkaren i länet för fastställelse.

Hälsovårdsmyndigheten har att för mötet upplåta lämplig lokal, där så erfordras, belyst och uppvärmd.

3 mom. Skyddskoppympning enligt 3 § a), b) och c) ävensom ympning, som påbjudits enligt 4 § tredje stycket, anordnas av vederbörande chef. Om ympning enligt 3 § e) föranstaltar direktören för anstalten.

13 §.

1 mom. Skyddskoppympning, som verkställes å ympnings- och besiktningsmöte eller eljest på föranstaltande av hälsovårdsmyndighet, ävensom ympning, varom förmäles i 3 § eller varom beslut meddelats enligt 4 § tredje stycket är avgiftsfri för den ympade.

2 mom. Verkställes skyddskoppympning å ympnings- eller besiktningsmöte eller eljest på föranstaltande av hälsovårdsmyndighet, utgår till ympare eller besiktningsförrättare för varje ympad eller besiktigad person, för vilken ympningen enligt 1 mom. är avgiftsfri, ersättning av statsmedel med belopp, som Konungen bestämmer. Ympare eller besiktningsförrättare, som icke är bosatt å orten, äger därjämte rätt till resekostnads- och traktamentsersättning av statsmedel enligt grunder, som Konungen föreskriver.

3 mom. Har statsverket fått vidkännas särskild kostnad för ympning, varom stadgas i 3 § d), är arbetsgivare, med vilken arbetaren därförut träffat avtal om arbetsanställning, pliktig gottgöra sådan kostnad.

14 §.

På Konungen ankommer att rörande framställning och handhavande av ympämne samt om vad ympare och besiktningsförrättare hava att iakttaga meddela de allmänna föreskrifter, som för en ur hälsovårdssynpunkt betryggande anordning av skyddskoppympningen erfordras.

Om kontrollen över skyddskoppympningen.

15 §.

1 mom. Ympare skall göra anteckning om varje av honom utförd ympning i en, enligt av medicinalstyrelsen fastställt formulär, förd ympningsjournal.

2 mom. Före den 10 januari varje år skall uppgift om ympning, som under tiden från och med den 1 januari till och med den 31 de-

cember nästföregående år ägt rum på grund av stadgandet i 2 § eller eljest utförts på förut icke ympad person, genom utdrag av ympningsjournalen av ymparen insändas till vederbörande pastorsämbetete, som därefter ofördröjligen skall i församlingsboken, med ledning av utdraget, göra anteckning om sålunda fullgjord ympningsplikt. Sedan dylik anteckning ägt rum, skall utdraget sist den 31 januari av pastorsämbetet insändas till vederbörande tjänsteläkare.

Före den 31 januari varje år skall ympare dessutom till vederbörande tjänsteläkare insända uppgift genom utdrag av ympningsjournalen om antalet ympningar, som under det föregående kalenderåret utförts på förut med framgång ympade personer.

16 §.

1 mom. I allmän eller enskild skola eller läro- eller uppfostringsanstalt må icke till undervisning eller vård mottagas lärjunge, som icke undergått skyddskoppympning eller på grund av 5 § är därifrån undantagen; dock att lärjunge på grund därav, att han icke undergått skyddskoppympning, ej må förmenas inträde i folkskola, dövstumskola eller anstalt för blindas eller för sinnesslöa och intagande i uppfostringsanstalt efter domstols förordnande ej heller av sådan grund förvägras.

2 mom. När årligen förteckning upprättas över de barn inom skoldistriktet, vilka under året inträda i den för skolgång bestämda åldern, åligger det pastorsämbete att i förteckningen för varje barn göra anteckning därom, huruvida barnet undergått skyddskoppympning.

3 mom. Sist inom en månad, sedan barnen intagits i skolan, skall skolrådet anmana föräldrar eller andra, som vården om de barn, vilka ej undergått skyddskoppympning, åligger, att ombesörja, att sådan ympning inom en månad efter anmaningen verkställles.

Skolrådet skall därefter, så snart ske kan, till hälsovårdsmyndigheten i kommunen insända förteckning dels å de i skolan intagna barn, som, oaktat anmaningen, icke inom föreskriven tid undergått skyddskoppympning, dels ock å de skolpliktiga men icke i skolan intagna barn, som icke undergått sådan ympning, ävensom uppgift om sistnämnda barns uppehållsort.

4 mom. Efter mottagande av sådan förteckning, som i 3 mom. sägs, skall hälsovårdsmyndigheten beträffande de barn, vilka uppehålla sig inom kommunen, själv övervaka, att dessa befordras till skyddskoppympning, samt beträffande de barn, som vistas å annan ort, göra anmälan hos hälsovårdsmyndigheten därstädes, som därefter har att tillse, att skyddskoppympning behörigen äger rum.

17 §.

Föreligger för stad anledning till avvikelse från de i 15 och 16 §§ givna kontrollbestämmelser, må medicinalstyrelsen, på framställning av hälsovårdsmyndigheten eller stadsfullmäktige, medgiva de ändringar eller undantag, som finnas påkallade och icke försvåra kontrollen över skyddskoppymningen i övrigt.

Om tillsynen över skyddskoppymningen.**18 §.**

Högsta tillsynen över skyddskoppymningen i riket tillkommer medicinalstyrelsen i enlighet med den för styrelsen gällande instruktion.

Tillsynen över skyddskoppymningen av värnpliktiga eller vid krigsmakten fast anställda tillkommer i samråd med medicinalstyrelsen arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse, vad beträffar hären, och marinöverläkaren, vad angår marinen.

19 §.

Konungens befallningshavande har att vaka däröver, att hälsovårdsmyndigheterna i länet fullgöra vad dem åligger med hänsyn till skyddskoppymningen, för vilket ändamål Konungens befallningshavande jämväl, då sådant finnes av nöden, äger förelägga lämpliga viten.

20 §.

Beträffande förste provinsialläkares, provinsial- eller extra provinsial-, stads-, köpings- och municipalläkares åligganden med avseende å skyddskoppymningen stadgas i gällande läkarinstruktion.

Föreskrifter i avseende å lagens efterlevnad.**21 §.**

Underlåter någon, som är ansvarig för fullgörande av den i 2 § omförmälda ympningsplikt, att uppfylla vad honom sålunda åligger, äger hälsovårdsmyndigheten att medelst föreläggande av viten, som tillhoppa ej må överstiga tjugu kronor, tillhålla den försumlige att fullgöra sin

skyldighet. Tredskas han ändock, må myndigheten anmäla förhållandet hos Konungens befallningshavande, som äger att vid förhöjda viten giva enahanda föreläggande.

22 §.

Underlåter någon att fullgöra ympningsplikt, som på grund av 4 § ålagts, eller att till undergående av sålunda ålagd ympning befordra annan, för vars befordrande till ympning han enligt 10 § ansvarar,

eller underlåter ympningspliktig, som i 3 § a), b) eller d) omförmäles, att fullgöra sin ympnings plikt,

straffes med böter från och med fem till och med femtio kronor.

Lag samma vare, om ledamot av styrelse för skola eller läro- eller uppfostringsanstalt eller, där sådan styrelse ej finnes, vederbörande föreståndare i strid mot vad i 16 § 1 mom. stadgas i skolan eller anstalten intager lärjunge, vilken icke må där mottagas,

eller om någon i strid mot vad i 6 § stadgas anställer eller mottager person, som där omförmäles.

Ej må straff enligt denna § tillämpas, där förseelsen enligt allmänna strafflagen bör beläggas med strängare straff.

Att den, som är i tjänstgöring vid mobiliserad avdelning av krigsmakten eller eljest inkallats till tjänstgöring för rikets försvar, för underlåtenhet att fullgöra honom åliggande ympningsplikt är underkastad straff efter strafflagen för krigsmakten, därom är i nämnda lag stadgat.

23 §.

1 mom. Verkställer någon skyddskoppymning, utan att vara därtill behörig, straffes med böter från och med tio till och med tvåhundra kronor.

2 mom. Den, som under tid, då han är ställd under tilltal för förseelse, som i 1 mom. sägs, fortsätter samma förseelse, skall, när han varder därtill lagligen förvunnen, för varje gång åtal emot honom ägt rum och han därav undfått del, fällas till de böter, som för sådan förseelse äro stadgade.

3 mom. Visar ympare eller besiktningsförrättare vid skyddskoppymnings verkställande eller eljest vid fullgörande av vad honom enligt denna lag åligger vårdslöshet, oförstånd eller oskicklighet, straffes med böter från och med 5 till och med 100 kronor, där ej förseelsen är belagd med strängare straff enligt allmänna strafflagen.

24 §.

Förseelse mot denna lag hör under allmänt åtal.

25 §.

Åtal för förseelse mot denna lag skall, där ej målet hör till krigsdomstols behandling, anhängiggöras vid polisdomstol, där särskild sådan är inrättad, men eljest hos poliskammare, och, där sådan ej finnes, vid allmän underrätt i den ort, där förseelsen skett.

26 §.

Böter och viten, som enligt denna lag åläggas, tillfalla kommunens kassa. Saknas tillgång till böternas eller vitenas fulla gäldande, skola de förvandlas enligt allmän strafflag.

Om besvär m. m.**27 §.**

Över beslut, vilka enligt denna lag ankomma på Konungens befallningshavande eller hälsovårdsmyndighet, må besvär anföras, över Konungens befallningshavandes beslut hos Konungen inom tid, som för överklagande av förvaltande myndigheters och ämbetsverks beslut är bestämd, samt över hälsovårdsmyndighets beslut hos Konungens befallningshavande inom tid, som är stadgad för överklagande i stad av stadsfullmäktiges och på landet av kommunalstämmas beslut; dock länder beslutet, utan hinder av besvär, till efterrättelse, intilldess annorlunda kan vara vederbörligen förordnat.

28 §.

Med hälsovårdsmyndighet förstås i denna lag hälsovårdsnämnd eller, där sådan ej finnes, kommunalnämnd.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1917;
dock att Konungen äger förordna, att 3 och 4 §§, helt eller delvis, jämte de bestämmelser i övrigt, som därmed sammanhånga, skola dessförinnan å dag, som Konungen bestämmer, träda i kraft.

Skyddskoppypmpning, verkställd i enlighet med nådiga reglementet för skyddskoppymningen i riket den 29 september 1853, gäller såsom vore den förrättad enligt denna lag.

Beträffande ympning, som enligt nämnda reglemente skall ske under år 1916, skola de i 8, 11, 12, 13 och 16 §§ i reglementet givna kontrollbestämmelserna tillämpas; dock att stadgandena om föreläggande av vite ej må tillämpas, sedan denna lag trätt i kraft. Föreläggande av vite, som redan dessförinnan ägt rum, vare förfallet, där ej vitet före den 1 januari 1917 blivit utdömt genom utslag, som vunnit laga kraft eller ej överklagat varder.

Det åligger vederbörande hälsovårdsmyndighet att i god tid före den 1 januari 1917 vidtaga på densamma enligt denna lag ankommande åtgärder för ordnande efter nämnda tid av skyddskoppypmpningen inom kommunen eller samhället.

Stockholm den 16 maj 1916.

Med undersåtlig vördnad.
